

Francúzi na strane Nemecka v druhej svetovej vojne (BENE, Krisztián: *La collaboration militaire française dans la Seconde Guerre mondiale*. Talmont-Saint-Hilaire, Éditions Codex, 2012, 592 p., ISBN 978-2-918783-3-9)

Ján Drengubiak, Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, Inštitút romanistiky, jan.drengubiak@unipo.sk

Monografia Krisztiána Beneho *La collaboration militaire française dans la Seconde Guerre mondiale* vznikla ako prepracovaná a rozšírená verzia dizertačnej práce¹ autora². Autor sa v nej zameriaval na kontroverznú a takmer zabudnutú kapitolu z dejín Francúzska. Ak je totiž všeobecne známe pôsobenie Francúzov v druhej svetovej vojne na strane spojencov a známa je aj ich averzia voči nemeckým okupantom, málokto by očakával, že sa našli dobrovoľníci, ktorí šli bojovať na front pod nemeckou vlajkou. Doterajší výskum v tejto oblasti sa sústredil na prezentáciu čiastkových údajov alebo na beletrizované výpovede pamätníkov. Je až zarážajúce, že na systematické spracovanie údajov z vojenských archívov vo Francúzsku, ako aj v Nemecku bolo potrebné čakať bezmála sedemdesiat rokov od konca 2. svetovej vojny. Výsledkom precíznej práce Krisztiána Beneho je vyčerpávajúca syntéza francúzskeho kolaborovania s Nemcami.

Prvá kapitola ponúka obligátne uvedenie do historického kontextu. Autor mapuje vývin extrémne pravicových a nacionalistických hnutí v medzivojnovom období, ako aj v čase okupácie Francúzska. V nasledujúcich častiach sa už pozornosť sústreďuje na účasť Francúzov v ozbrojených silách, ktoré sa aktívne zapájali do bojov. Autor najprv predstavuje jednotky, ktoré si zachovali svoju francúzsku identitu a ktoré bojovali po boku Nemecka. Prvou a najvýznamnejšou z nich je *Légion des volontaires français*, ktorá vznikla v roku 1941. Jej cieľom bol predovšetkým boj proti bolševizmu. Légia sa preto zúčastnila bojov na východnom fronte, kde zotrvala až do leta 1944.

Ďalšia časť približuje úsilie vichystickej vlády zapojiť sa aktívnejšie do kolaborácie a zavďačiť sa Nemecku tým, že v roku 1942 buduje dve francúzske bojové jednotky: *Légion tricolore* a *Phalange africaine*. Ich úloha vo vojne však bola zanedbateľná, pretože nemecké velenie si v tom čase myslelo, že Nemecko vojnu vyhrá aj bez ďalších francúzskych posíl. Oveľa významnejšiu úlohu plnila *Milice française*, ktorá pôsobila priamo na území Francúzska, kde mala dohliadať na poriadok. Milícia sa čoskoro stala nástrojom útlaku a jej aktivity ju nevyhnutne priviedli do konfrontácie s francúzskym odbojom (*Résistance*). Nenávisť a napätie medzi znepriatelenými francúzskymi táborami prerástli do takých rozmerov, že členovia Milície museli pri ústupe Nemcov utiecť spolu s okupantmi.

Predposledná časť práce sa venuje priamej účasti Francúzov v nemeckých jednotkách. Najviac sa ich pridalo medzi rokmi 1943 a 1945 k *Waffen-SS*, kde z francúzskych vojakov postupne vytvorili samostatnú divíziu *Charlemagne*. Jej približne osemtisíc členov sa zúčastnilo aj posledných bojov o Berlín. Hoci bola divízia *Charlemagne* najvýznamnejšou silou, v práci nechýba zoznam všetkých jednotiek (či už vojenských alebo polovojenských), v ktorých Francúzi slúžili. Najmenšie, ako napríklad *Benzen Perrot* a *Brigade nord-africaine*,

mali pritom iba okolo stovky vojakov. Celkový počet francúzskych rekrútov v nemeckých službách sa počas vojny vyšplhal na 30 až 35 000. Osudu tých, ktorí prežili vojnu, sa napokon venuje posledná kapitola. Mnohí boli väznení, ale v roku 1948 dostali novú príležitosť ako odčiniť minulosť – bojovať proti komunistom, tentokrát pod francúzskou vlajkou v Indočíne.

Vedeckú hodnotu publikácie, ale aj jej čitateľskú príťažlivosť podčiarkuje množstvo príloh, autentického obrazového materiálu, máp a zoznamov, ako aj kópie článkov z dobových novín a časopisov.

Poznámky

[1] Krisztian Bene, *A francia fegyveres kollaboráció a második világháborúban*. Pécs, 2010. 404 p. (<http://www.idi.btk.pte.hu/disszertaciok>)

[2] Časti monografie boli publikované aj ako samostatné články v rôznych zborníkoch a časopisoch v priebehu piatich rokov : Krisztian Bene, *Francia fegyveres kollaboráció 1940-45. A Légion des volontaires français contre le bolchevisme születése* [Collaboration militaire française 1940 – 1945. La naissance de la Légion des volontaires français contre le bolchevisme] in Kutatási füzetek, n° 13, 2008, s. 31 – 54; Krisztian Bene, *La Légion des volontaires français contre le bolchevisme devant Moscou* in Újlatin filológia, n° 1, 2010, s. 241 – 251; Krisztian Bene, *La Légion des volontaires français contre le bolchevisme sur le front de l'Est* in Újlatin filológia, n° 1, 2010, s. 253 – 264; Krisztian Bene, *Collaboration militaire française pendant la Seconde Guerre mondiale : Des volontaires français dans la Waffen-SS* in Verbum, n° 12, 2010, s. 407 – 420; Krisztian Bene, *La Phalange africaine* in Újlatin filológia, n° 3, 2011, s. 219 – 234 ; Krisztian Bene, *La Milice française, l'armée de collaboration* in Cahiers francophones d'Europe Centre-Orientale, n° 14, 2011, s. 325 – 337; Krisztian Bene, *A Waffen-SS francia önkéntesei a galíciai harcokban* [Les volontaires français de la Waffen-SS dans les combats de Galicie] in Kutatási füzetek, n° 17, 2011, s. 53 – 75; Krisztian Bene – Daniel Laurent, *L'unité bretonne de la SS : le Bezen Perrot* in Histomag'44, n° 75, 2012, s. 26 – 29.